

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Πλάτων, Πολιτεία, 519b-520a

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὲ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴ ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπῃ αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλῃ πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδίκησομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο.

1. Ο Γλαύκων θεωρεί δίκαιο τον εξαναγκασμό των φιλοσόφων να αναλάβουν πολιτική δράση.

2. Ο νόμος, κατά τον Πλάτωνα, αποσκοπεί στην ευδαιμονία όλης της πόλεως.
3. Για την επίτευξη του στόχου της κοινωνικής αρμονίας και συνοχής ο νόμος στηρίζεται μόνο στην πειθώ.
4. Ο Σωκράτης αναφέρεται στην ωφέλεια που μπορεί να είναι ικανός ο καθένας να προσφέρει στο κοινό καλό.
5. Ο νόμος διαπλάθει το ήθος των πολιτών ώστε να ενισχύεται η ενότητα της πόλεως.

Μονάδες 10

B1. Σε τι διαφοροποιείται η ζωή αυτών που έχουν λάβει την ορθή παιδεία από τη ζωή των απαιδευτών, των τυχαίων και αφιλοσόφητων πολιτικών;

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Ζ΄ Επιστολή, 326a-b

Η επιστολή αυτή (η έβδομη) αποτελεί απάντηση στην έκκληση για βοήθεια από την πλευρά των συγγενών και των φίλων του δολοφονημένου (το 354 π.Χ.) τυράννου των Συρακουσών, του Δίωνα. Σε αυτήν ο Πλάτωνας, γέρος πια, θεώρησε σκόπιμο να προχωρήσει σε έναν απολογισμό για τα τρία ταξίδια του στη Σικελία. Ποια ήταν, όμως, η άποψή του για τα υπάρχοντα πολιτεύματα, όταν έφτανε για πρώτη φορά στη Σικελία (390 ή 389 π.Χ);

Βέβαια δεν σταμάτησα να εξετάζω αν ήταν δυνατόν να βελτιωθεί η κατάσταση και στα συγκεκριμένα ζητήματα, αλλά και γενικότερα στη διοίκηση της πολιτείας, ωστόσο ανέβαλλα τη δραστηριοποίησή μου στην πολιτική περιμένοντας πάντοτε την κατάλληλη ευκαιρία. Τελικά, κατανόησα ότι όλες οι σύγχρονες πολιτείες διοικούνται με άσχημο τρόπο, —γιατί νόμοι τους έχουν περιέλθει σε κατάσταση σχεδόν αθεράπευτη, εκτός αν υπάρξει μια εκπληκτική προετοιμασία για την αναμόρφωσή τους συνδυασμένη με κάποια εύνοια της τύχης— και αναγκάστηκα, επαινώντας την ορθή φιλοσοφία, να λέω ότι χάρη σε αυτήν μπορεί κανείς να αντιληφθεί τι είναι δίκαιο και στη δημόσια και στην ιδιωτική ζωή. Τα δεινά, επομένως, για το ανθρώπινο γένος δεν θα σταματήσουν, παρά μόνο όταν οι σωστοί και γνήσιοι φιλόσοφοι καταλάβουν την πολιτική εξουσία, ή οι ηγέτες των πόλεων, χάρη σε κάποια θεϊκή πρόνοια, στραφούν στην πραγματική φιλοσοφία.

Μτφρ. Σ. Τσέλικας

Αξιοποιώντας στοιχεία και από τα δύο κείμενα (αρχαίο διδαγμένο κείμενο και παράλληλο κείμενο) να αναφέρετε δύο (2) λόγους που επιβάλλουν κατά τον Πλάτωνα την επιστροφή των φιλοσόφων στο Σπήλαιο.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Σωκράτης ακολουθούσε αυστηρά την παραγωγική μέθοδο.
2. Ο Πλάτων ίδρυσε τη φιλοσοφική σχολή του Λυκείου.
3. Οι *φύλακες* - *επίκουροι* αναλαμβάνουν στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα και γενικά είναι αφοσιωμένοι στην υπηρεσία του κράτους.
4. Οι *φιλόσοφοι* - *βασιλείς* είναι προσωπικότητες που δεν διαθέτουν μόνο γνώσεις και συνθετική σκέψη, αλλά πείρα ζωής, διοικητικές ικανότητες και ηθικά αkéραιο χαρακτήρα.
5. Ο Θρασύμαχος ισχυρίζεται ότι δικαιοσύνη είναι να αποδίδεις τα ίσα, καλό στον φίλο, κακό στον εχθρό.

Μονάδες 10

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. <i>ικανῶς</i>	α. βούληση
2. <i>ζῶντες</i>	β. διοίκηση
3. <i>ἔφαμεν</i>	γ. ικανότητα
4. <i>ἀνάθασιν</i>	δ. αναβάτης
5. <i>βούλεται</i>	ε. ζωντανός
	ζ. καταφατικός
	η. καταβολή

Μονάδες 10